

سهم سالمندان از امکانات شهری

سازمان جهانی بهداشت، شعار امسال را به سالمندان اختصاص داده است. امسال قرار است سالمندان بیشتر مورد توجه قرار بگیرند، سرتیتر خبرها باشند و به آنها فکر شود، اما آنها برای زندگی بهتر به چیزی بیش از یک شعار در یک سال نیاز دارند، زیرا قرار است سالمندان آینده دنیا را تسخیر کنند.

جام جم آنلاین: سازمان جهانی بهداشت، شعار امسال را به سالمندان اختصاص داده است. امسال قرار است سالمندان بیشتر مورد توجه قرار بگیرند، سرتیتر خبرها باشند و به آنها فکر شود، اما آنها برای زندگی بهتر به چیزی بیش از یک شعار در یک سال نیاز دارند، زیرا قرار است سالمندان آینده دنیا را تسخیر کنند.

چه خواهیم چه نخواهیم جمعیت دنیا دارد رو به پیری می‌رود و ایران نیز دو سه دهه دیگر کشوری سالمند خواهد بود.

اما زندگی که امروز برای سالمندان فراهم کرده‌ایم با آنچه دنیا دارد به سمتش می‌رود چقدر فرق دارد. ما چه چیزهایی را برای سالمندان کشورمان فراهم می‌کنیم؟ چقدر محیط پیرامون برای زندگی آنان مناسب است؟

خانه‌های فردا

بهینه‌سازی فضای شهری و بناهای مسکونی برای سالمندان مبحثی است که دنیا سال‌هاست آن را مطرح کرده و در بسیاری از شهرها اجرا شده است، اما این مسائل در کشور ما موضوعی آرمانی و دور از دسترس به نظر می‌آید. گرچه پیشرفت تکنولوژی در برخی از کشورها کار سالمندان را ساده‌تر می‌کند. استفاده از روبات‌های خانگی برای پرستاری و مصاحبت سالمندان از آن جمله است.

همچنین دانشمندان پیش‌بینی می‌کنند ایده طراحی و ساخت خانه‌های هوشمند که به طور کامل توسط رایانه‌ها کنترل می‌شود تا دهه آینده عملی خواهد شد.

دانشمندان فناوری خانه‌های هوشمند را در برخی از خانه‌های سالمندان مورد آزمایش قرار داده و از این سیستم برای بیدارکردن، آماده‌سازی غذا و یادآوری زمان مصرف دارو برای افراد سالمند استفاده کرده‌اند.

پله‌های پرشمار مترو برای سالمندان بسیار مشقت‌بار است به نحوی که بسیاری از سالمندان به خاطر همین پله‌ها از این وسیله ارزان و عمومی استفاده نمی‌کنند ولی همان‌طور که می‌دانید دسترسی به تکنولوژی نیز در همه کشورها یکسان نیست و استفاده از آن نیازمند آموزش مناسب است.

ضمن این‌که تکنولوژی ارزان نیست و دست‌کم در ابتدا برای تجهیز خانه‌های سالمندان به فناوری‌های نوین نیاز به کمک‌های دولتی و همکاری انجمن‌های خیریه و حمایتگر است.

به علاوه سالمندان حداقل برای استفاده از این تکنولوژی باید با کاربرد رایانه‌ها آشنایی کامل داشته باشند.

سالمندان و تردد

امروز همه چیز معکوس شده است و سالمندان زیادی دیده می‌شوند که در شلوغی وسایل حمل و نقل جمعی چون اتوبوس و مترو با جان خود بازی می‌کنند.

اتوبوس‌های بی‌آرتی با مسیرهای طولانی و فضایی خفقان‌آور برای سالمندان از یک سو تنفس را برای آنان مشکل می‌کند و از سوی دیگر سالمند را در معرض جیب‌برها و کیف‌قاپ‌ها قرار می‌دهد.

اگر وسایل حمل و نقل عمومی بیش از این بود، بد نبود به جای کارت منزلت که ورود به این وسایل را برای سالمند رایگان می‌کند بخشی از واگن‌ها یا اتوبوس را برای سالمندان در نظر می‌گرفتند، زیرا پرداخت بهای سوار شدن به این وسایل به مراتب راحت‌تر است تا تحمل فضای پرازدحام آن.

چیزی که حتی شهردار تهران را هم شرمند کرده است، چنان‌که قالیباف نیز در گفت‌وگوی خبری اعلام کرده است: یکی از

شرمندگی‌های من همین شلوغی مترو است که در آن نمی‌توانیم کرامت انسانی را رعایت کنیم و شهروندان در ساعات شلوغی با مشکل مواجه می‌شوند.

ازحام در وسایل حمل و نقل عمومی یکی از مشکلات سالمندان است، اما تنها مشکل نیست. يك سالمند نمی‌تواند همپای جوانان به داخل اتوبوس و مترو بپرد یا دنبال تاکسی بدود و از جوان‌ترها جلو بزند.

پله‌های پرشمار مترو برای سالمندان بسیار مشقت‌بار است به نحوی که بسیاری از سالمندان به خاطر همین پله‌ها از این وسیله ارزان و عمومی استفاده نمی‌کنند. برخی قسمت‌های مترو پله‌برقی دارد و برخی قسمت‌ها نیز ندارد. این مشکل در فضاهای شهری نیز دیده می‌شود.

صرفه‌جویی و آسیب‌رسانی

يك طرف شهر يك پل درب و داغان و سوراخ‌سوراخ هست که هر روز هزاران نفر از روی آن تردد می‌کنند. این پل پرتردد در یکی از نقاط مرکزی یا جنوبی است.

یکی از این پل‌ها را حتما شما هم دیده‌اید. برخلاف پل‌های برخی نقاط مرفه‌تر شهر اینجا از پله‌برقی خبری نیست و اگر هم باشد در حالی که در گوشه‌ای از شهر لامپ‌های بی‌شماری بی‌دلیل نور می‌پراکنند اینجا برق صرفه‌جویی می‌شود و موتور محرکه پله‌برقی‌ها خاموش است.

اگر يك نفر سالمند بخواهد از چنین خیابانی بگذرد حتما توان ندارد مثل جوان‌ترها از روی نرده‌های پایان‌ناپذیر دور میدان و خیابان بپرد و از خیابان بگذرد.

آنها لنگ‌لنگان نرده‌های بی‌رحم را طی می‌کنند و در حالی که منطق طراحان این نوع فضاسازی را درک نمی‌کنند، ولی این تنها راه عبور است.

جاهایی که پل‌هوایی پله‌برقی دارد نیز وضع چندان مطلوب نیست. گاهی از يك طرف پله‌برقی کار می‌کند و از طرف دیگر نه و گاه به خاطر صرفه‌جویی یا هر چیز دیگر هر دو طرف متوقف شده‌اند و با پله‌های خوفناک بلند به زانوان لرزان سالمندان چشم غره می‌روند.

سالمندان و امنیت

امنیت در محیط زندگی از توقعات و حقوق اولیه يك سالمند است، اما سالمندان خیلی وقت‌ها وقتی مبلغی پول از بانک می‌گیرند یا از عابربانک بر می‌دارند در معرض تهاجم کیف‌قاپ‌ها هستند.

يك سالمند که يك روز از زیرگذر عبور کرده بود، می‌گوید: این آخرین باری است که چنین ریسکی می‌کنم. این بازنشسته 70 ساله ادامه می‌دهد: کثیفی پل زیرگذر خیابان بماند، ناامنی این محیط لرزه بر اندام آدم می‌اندازد. آن بعدازظهر به سمت دالان خوفناک و بدبویی که زیرگذر نام داشت حرکت کردم و چون محیط خیلی خلوت بود سرعتم را اضافه کردم. به وسط راه رسیده بودم که شنیدم صدای پاهایی که می‌دویدند به سمتم نزدیک شد و تا پشت سرم را نگاه کردم جوانی هلم داد و کیفم را به زور از دستم کشید. مرا با لگد زد تا دسته کیف را ول کنم و چند متر مرا دنبال خود کشید. می‌خواستم کیف را ول کنم، اما دسته آن به دستم پیچیده بود و کاری از دستم بر نمی‌آمد. داد کشیدم و کمک خواستم و جوانک چاقویی درآورد و گفتم دیگر کارم تمام است، اما او بند کیف را برید و آن را برد. وقتی همه پول‌هایم را برد يك نفس راحت کشیدم که هنوز زنده‌ام و آن روز با خود عهد کردم که هرگز به‌تنهایی از چنین تونل وحشتی عبور نکنم.

ورزش و تفریح برای سالمندان

تنها جایی که می‌شود روی آن حساب کرد پارک‌ها هستند. آنها فضایی خالی و آماده در اختیار همه از جمله سالمندان قرار می‌دهند، اما نه خاص سالمندان.

نسرین دانشور، سالمند 67 ساله می‌گوید: اگر از من بپرسید می‌گویم هرچا گروهی سالمند مشغول فعالیت باشد باید برای حفظ سلامتی آنان حداقل وسایل کمک‌های اولیه و يك نفر آشنا به امداد و کمک‌های اولیه حضور داشته باشند، اما وضع طور دیگری است.

استخرها و سالن‌هایی که کارت منزلت سالمندان را قبول می‌کنند خیلی محدود هستند و ساعاتی که به آنها اجازه استفاده داده می‌شود از آن هم محدودتر است و البته هیچ شخص وارد به خدمات اورژانسی نیز در این مکان‌ها حضور ندارد، در پارک‌ها هم همین‌طور.

حمید بالا زاده، سالمند 75 ساله نیز می‌گوید: دلمان می‌خواهد سفر کنیم، اما از جوان‌ها جا می‌مانیم. خودمان هم که به تنهایی نمی‌توانیم سفر برویم. تورهایی نیز خاص سالمندان وجود ندارد که عده‌ای همسرن و سال و همپا را به سفر ببرند و یک نفر پزشک یا دست‌کم امدادگر نیز همراه گروه باشد. اگر چنین تورهایی خاص سالمندان وجود داشت همه در سفر احساس آرامش بیشتری می‌کردند.

سازمان بهداشت جهانی شعار امسال را به سالمندان اختصاص داده است، اما واقعا سالمندان به چیزی بیش از یک شعار نیاز دارند.

چیزی در حد برنامه‌ریزی جدی، سرمایه‌گذاری و اجرای آنچه زندگی‌شان را بهبود می‌بخشد.

زهره زیارتی